

Delo, 14.03.2009 - Jelka Šutej Adamič

Stara mestna elektrarna: ad hoc projekt Marcipan ali pleksi

Če bi ribe govorile, bi povedale ...

V Stari elektrarni bo jutri zvečer ad hoc uprizoritev Marijs Boulogne, ki je nastajala v sodelovanju s slovenskimi performerji zavoda Emanat in z belgijskima igralkama Evo Schram in Timno Vanhecke

Projekt pravzaprav nastaja že nekaj let, saj je njegovo izhodišče besedilo, zasnovano kot klasična komedija, ki ga avtorica deli z novo zasedbo. Na odru vedno zaživi drugače, ker so vsi umetniški dodatki improvizirani (glasba, ples, scena, kostumi, nastop), trdno osnovno strukturo projekta predstavlja le besedilo Marijs Boulogne.

Če bi ribe lahko govorile, bi povedale, da je svet utirjen po pravilih moškega sveta, da je mogoče spremeniti zakon gravitacije, da je mogoče ukiniti meje – ukiniti vse navidezne prepreke, tako med kopnim in vodo kot med spoloma in ljubeznijo. Mogoče je narediti svet, v katerem je vsak lahko njegov predsednik. V tem duhu je zvenel pogovor z Marijs Boulogne, avtorico predstave Marcipan ali pleksi. Marijs želi z vsako svojo uprizoritvijo povedati veliko. V svojem zadnjem projektu tako kombinira klasično komedijo z aktualno improvizacijo, izziva komercialni gledališki trg s svojo nizkopračunsko izvedbo, opozarja na ekologijo in spodbuja feminizem. V zgodbi Marcipan ali pleksi se nastopajoči igralci in plesalci preobrazijo v morske kreature in raziskujejo seksualnost med skupnim bivanjem v ogromnem globokomorskem akvariju. V tisoč in enem spolu in različnih hierarhijah raziskujejo medsebojne koristi, užitke in simbioze. Zaklenjeni v isti prostor z lastnimi paritvenimi glasovi sporočajo: »Ni več držav, vlad in mej. Ni več pravil ali laži. Tu obstojijo le valovi. Tam je voda ali pa tudi ne.«

»Naše uprizoritve se vsak večer spreminjajo,« je povedala avtorica, »fiksirano je samo besedilo, vse drugo je improvizacija. Vsak večer je glasba drugačna. Etiopska pevka zna vedno začutiti in povzeti novo dogajanje na odru. Ne potujemo po ustaljenih tirih. Tudi plesalci Maje Delak, torej člani zavoda Emanat, znajo peti, govoriti, plesati, misliti vedno drugače. Počutijo se svobodne in delajo čudeže.« Zanima jo harmonija oziroma kako jo doseči danes, ko se vse spreminja. Zato gledamo globokomorski akvarij, v katerem protagonisti spreminjajo zakone gravitacije. »Če spremenimo zakon gravitacije, bomo spremenili tudi politiko,« je prepričana Marijs, »potem ne bo več meja.«

Stavi na humor. Jeza je morda prvi vzgib za stvaritev, a v procesu nastajanja gledališkega dela se v sodelovanju z različnimi umetniki, od katerih vsak prispeva svojo energijo, prepleteta filozofija in humor. »S svojimi projekti želim zapolniti manko v gledališkem svetu ali svetu performansa, to je uprizarjanje komedij, ki so že stoletja v senci »resnih« del. Klasična komedija je lahko s prepletanjem najrazličnejših sodobnih umetniških žanrov vrhunski izdelek, ki gledalce nagovarja svobodno in sproščeno. Dotakne se lahko tako filozofov kot otrok, kar dokazujejo tudi naše uprizoritve, ki so vedno mainstream.«

Ad hoc projekt belgijske režiserke Marijs Boulogne bo po javni predstavitvi v Stari elektrarni gostoval v gledališču Tanzquartier na Dunaju (21. marca) v okviru projekta Gravity. Ti so projekt tudi podprli, prav tako program Siemens Arts.

Delo, 19.03.2009 - Mojca Kumerdej

Ocena Plesno gledališka predstava

Aktivizem morskih deklic

Marcipan ali Pleksi režija Marijs Boulogne produkcija Zavod Emanat in Tanzquartier Wien
Stara elektrarna premiera 15. marec 2009

Belgijska režiserka Marijs Bolugone je predstavo Marcipan ali Pleksi po petdnevni delavnici v Ljubljani postavila s slovenskimi performerji in belgijskima igralkama Evo Schram v vlogi čarovniške princese Marcipan in Timne Vanhecke v vlogi morske deklice Pleksi. Iz spremnega gradiva je mogoče razumeti, da ljubljanska ad hoc uprizoritev ni bila mišljena kot premiera predstave, ampak bolj kot javna predstavitev gledališke skice, ki jo je skupina nekaj dni pozneje uprizorila v dunajskem Tanzquartierju v okviru projekta Gravity. Sketches on dance and society.

S to predhodno informacijo je lahko gledalec z bolj ohlapnimi pričakovanji in kriteriji spremljal tričetrturni projekt, katerega dinamika izhaja iz režiserkinega besedila in odnosa med glavnima igralkama, medtem ko preostalih osem performerjev kot likov morskih kreature deluje (zgolj) kot kostumirana gibljiva živa scenografija. Zgodba vsebuje prvine pravljice o Morski deklici, ki so feministično sprevrnjene in predelane. Temnopolta morska deklica Pleksi zavrne poročno ponudbo kralja, lastnika globokomorskega akvarija, saj bi se morala s tem odreči svojemu ribjemu repu (kar bi bilo mogoče razumeti kot simbolno kastracijo), ter se namesto tega speča z drugo zakonsko kandidatko, belopolto čarovniško princeso Marcipan; novopečeni lezbični par tako reprodukcijo dobesedno vzame v svoje roke in iz kralja (z lutko upravlja igralka v vlogi Marcipan) iztisne seme ter ga surovo pokonča.

Utopični, boljši in pravičnejši svet predstava v duhu militantnega feminizma prikazuje skozi metaforo globokomorskega akvarija kot sveta, kjer »ni več vlad, meja in držav, ne pravil, ne laži« in kjer v valujoči nehierhični simbiozi bivajo raznovrstne kreature bolj ali manj nedefiniranih spolov. Režiserkina uprizoritvena utopija, ki učinkuje kot preprosta naivna iluzija, je tekstovno in uprizoritveno premalo ironična, da bi bila zares duhovita, a je zaradi intenzivne performerske, gibalne in pevske izvedbe Eve Schram in Timne Vanhecke dovolj simpatična in gledljiva.